

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมทางรถไฟ (ชุมชนเทพารักษ์ 5) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น การนำเสนอสาระสำคัญในบทนี้จะ เป็นวิธีการดำเนินการวิจัยและรายละเอียดในการวิจัยโดยนำเสนอเป็นหัวข้อตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 กลุ่มเป้าหมาย
 - 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.5 กิจกรรมวิจัย
- มีรายละเอียดดังนี้

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ชาวบ้านในชุมชนเทพารักษ์ 5 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 20 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัย แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมทางรถไฟ (ชุมชนเทพารักษ์ 5) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังต่อไปนี้

3.2.1 ประเด็นสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาข้อมูล บริบทพื้นที่ การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ผ่านมาและปัญหาอุปสรรค แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมทางรถไฟ (ชุมชนเทพารักษ์ 5) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

3.2.3 ประเด็นกลุ่มสนทนา เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมทางรถไฟ (ชุมชนเทพารักษ์ 5) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยจะทำสนทนางานกลุ่มวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย เช่น ผู้นำ ชาวบ้านในชุมชน

3.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ขั้นตอนการเตรียมทีม

- 1) ประชุมทีมวิจัย เพื่อทำความเข้าใจโครงการและจัดสรรบทบาทหน้าที่

- 2) ประชุมสร้างเครื่องมือวิจัย
- 3) เก็บข้อมูล บริบทพื้นที่ของโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมทางรถไฟ (ชุมชนเทพารักษ์ 5) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
- 4) เก็บข้อมูล การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ผ่านมาและปัญหาอุปสรรคของโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมทางรถไฟ (ชุมชนเทพารักษ์ 5) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
- 5) เก็บข้อมูลแนวทางการพัฒนาชีวิตของโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมทางรถไฟ (ชุมชนเทพารักษ์ 5) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
- 6) ประชุมทีมวิจัยและผู้เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล
- 7) ทดลองปฏิบัติการ
- 8) สรุปผล
- 9) จัดทำรายงาน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์ที่ดึงเนื้อหา (Content analysis) โดยวิเคราะห์ที่ความจากเอกสารและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การประเมินกิจกรรม การสังเกต และการประชุมเชิงปฏิบัติการ จากนั้นเป็นการเขียนนำเสนอรายงานในรูปแบบความเรียงเชิงพรรณนาวิเคราะห์

3.5 กิจกรรมวิจัย

ทีมวิจัย แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมทางรถไฟ (ชุมชนเทพารักษ์ 5) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการวิจัยตามกรอบและแนวทางการวิจัยโดยมีกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

3.5.1 ช่วงพัฒนาโจทย์วิจัย

1) ประชุมพัฒนาโจทย์ครั้งที่ 1 จัดขึ้นในวันที่ 3 มกราคม 2563 ณ สถาบันการพัฒนาชุมชน (องค์การมหาชน) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้เข้าร่วม 3 คน ประกอบด้วยทีมวิจัย และเจ้าหน้าที่ทีมงานบ้านมั่นคง เพื่อทำความเข้าใจโจทย์วิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและกลุ่มเป้าหมาย

2) ประชุมพัฒนาโจทย์ครั้งที่ 2 จัดขึ้นในวันที่ 25 มกราคม 2564 ณ สถาบันการพัฒนาชุมชน (องค์การมหาชน) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้เข้าร่วม 4 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย เจ้าหน้าที่ทีมงานบ้านมั่นคง และอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย เพื่อทำความเข้าใจโจทย์วิจัย เนื่องจากโจทย์วิจัยที่เสนอ

ไปในครั้งแรก ยังไม่ชัดเจนและไม่เข้าใจโจทย์ จึงได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีการนำข้อมูลและแนวทางการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

3.5.2 ช่วงเตรียมความพร้อมทีมวิจัย

1) ประชุมทำความเข้าใจทีม ร่วมกันภายในทีมวิจัย จำนวน 2 คน ประชุมในวันที่ 28 มกราคม 2564 ทำการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการทำวิจัยของนักวิจัยแต่ละคน และทำข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทำวิจัย ณ สถาบันการพัฒนาชุมชน (องค์การมหาชน) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2) การประชุมออกแบบเครื่องมือการวิจัย จัดประชุมในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2564 ผู้เข้าร่วม จำนวน 4 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย เจ้าหน้าที่ทีมงานบ้านมั่นคงและอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย เพื่อเตรียมความพร้อมให้ทีมวิจัยที่เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือวิจัย โดยการศึกษา เอกสารที่เกี่ยวข้องและการออกแบบโดยใช้ตารางออกแบบเครื่องมือแยกประเด็นย่อยต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็น ประเด็นสัมภาษณ์ การออกแบบเป็นเครื่องมือวิจัยจะสอดคล้องกับคำตอบของวัตถุประสงค์ที่วิจัยตั้งไว้

3.5.3 ช่วงเก็บรวมข้อมูล

1) ลงพื้นที่ศึกษาบริบทชุมชนเทพารักษ์ 5 ในพื้นที่ชุมชนเทพารักษ์ 5 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยการลงสำรวจ และสังเกตบันทึกข้อมูลในการลงสังเกตหาข้อมูลรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ บริบทพื้นที่ของโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมทางรถไฟ (ชุมชนเทพารักษ์ 5) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ลงพื้นที่ศึกษาวันที่ 15 มีนาคม ถึง 19 มีนาคม พ.ศ.2564

2) ลงพื้นที่สัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน ชาวบ้านที่อาศัยในชุมชน ชุมชนเทพารักษ์ 5 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้ประเด็นสัมภาษณ์ที่ออกแบบไว้ถามข้อมูลบริบทของชุมชนเทพารักษ์ 5 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ลงพื้นที่สัมภาษณ์วันที่ 10 มีนาคม ถึง 19 มีนาคม พ.ศ.2564

3) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมทางรถไฟ (ชุมชนเทพารักษ์ 5) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จากสถาบันการพัฒนาชุมชน (องค์การมหาชน) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบกับคำสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4) การประชุมทีมวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลและสรุปข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ผ่านมาและปัญหาอุปสรรคและบริบทพื้นที่ ชุมชนเทพารักษ์ 5 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ตามประเด็นที่สัมภาษณ์

3.5.4 ช่วงการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2564 ณ สถาบันการพัฒนารัฐบาล (องค์การมหาชน) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายประกอบไปด้วย ผู้นำชุมชน ชาวบ้านในชุมชน ชุมชนเทพารักษ์ 5 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ การวิเคราะห์แบ่งออกเป็นตามหัวข้อเครื่องมือวิจัย และการวิเคราะห์โดยการแบ่งแยกข้อมูลเพื่อหาความแตกต่าง เพื่อสรุปให้ได้แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต

3.5.5 ช่วงการทดลองปฏิบัติการ

1) ประชุมออกแบบกิจกรรมในวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2564 ณ สถาบันการพัฒนารัฐบาล (องค์การมหาชน) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อออกแบบกิจกรรมแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับผู้เดือดร้อนชุมชนเทพารักษ์ 5 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น คณะผู้วิจัยดำเนินการในการออกแบบกิจกรรมแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เดือดร้อน จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจึงได้มีกิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและตอบโจทย์การวิจัย

2) ทดลองการจัดกิจกรรม กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมทางรถไฟ เพื่อทราบข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีวิธีการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

(1) ประชุมที่มวิจัยในการเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมในวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2564 ณ สถาบันการพัฒนารัฐบาล (องค์การมหาชน) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อออกแบบกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมทางรถไฟ ชุมชนเทพารักษ์ 5 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

(2) ออกแบบกิจกรรม ในวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2564 ณ สถาบันการพัฒนารัฐบาล (องค์การมหาชน) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการออกแบบกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมทางรถไฟชุมชนเทพารักษ์ 5 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ทำให้ผู้เดือดร้อนมีความสนใจในการร่วมทำกิจกรรม โดยมีกิจกรรมดังนี้ 1) กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมทางรถไฟ ชุมชนเทพารักษ์ 5

(3) จัดกิจกรรม กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมทางรถไฟ ชุมชนเทพารักษ์ 5 โดยให้ผู้เดือดร้อนเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 20 คน จึงต้องนำผู้เดือดร้อนมาเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต กิจกรรมนี้จัดขึ้นในวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2564

(4) ติดตามผลการดำเนินกิจกรรม หลังจากจัดกิจกรรมผู้เดือดร้อน

(5) สรุปผลการทดลองปฏิบัติการ ทดลองการจัดทำประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมทางรถไฟชุมชนเทพารักษ์ 5 ทำให้กลุ่มผู้เดือดร้อนกล้าเสนอความคิดเห็นมากขึ้น

สรุปผลการดำเนินกิจกรรมได้ว่า ผู้เดือดร้อนต้องการให้สนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพ มีพื้นที่ที่มั่นคงไม่โดนไล่รื้ออีก